

رساله موسوم به:

یک کلمه

میرزا یوسف خان تبریزی

«مستشارالدوله»

به اهتمام:

علیرضا دولتشاهی

انتشارات بال

۱۳۸۶

انتشارات بال - تهران صندوق پستی ۱۳۱۲۵-۱۱۷ تلفن: ۶۶۴۱ ۴۳۴۸

رساله موسوم به:
یک کلمه
«مستشارالدوله»
چاپ اول ۱۳۸۶
شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه

شماره استاندارد بین‌المللی کتاب: ۴ - ۱۰۰ - ۲۵۷۴ - ۹۶۳
حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص انتشارات بال است.

مستشارالدوله، یوسف‌بن کاظم، ۴ - ۱۳۱۳ ق
رساله موسوم به یک کلمه / میرزا یوسفخان تبریزی «مستشارالدوله»
به اهتمام علیرضا دولتشاهی -- تهران، بال، ۱۳۸۵.
۷۹ ص -- (آثار نظری جنبش مشروطیت ایران ۱)
۱- مستشارالدوله، یوسف‌بن کاظم، ۴ - ۱۳۱۳ ق. ۲- تجدیدگرایی (اسلام).
۳- ایران -- تاریخ -- اوضاع اجتماعی -- قرن ۱۳ ق. ۴- قانونگرایی. الف.
دولتشاهی، علیرضا. ۱۳۴۴ -- ب. عنوان.
DSR ۱۳۹۱/۵۱۳ ۹۵۵ / ۷۴۵-۹۲
۱۳۸۵
کتابخانه ملی ایران ۸۵-۸۴۸۹ م

فهرست

۷	درآمد
۹	مستشارالدوله و یک کلمه اش
۱۹	رساله موسوم به یک کلمه
۲۵	مقدمه در شرح یک کلمه
۳۳	فصل در حقوق عامه فرانسه
۶۹	خاتمه مشتمل بر دو بیان

به:
جان باختگان گمنام
جنبش مشروطیت

درآمد

در آستانه عبور از سده نخست برپایی جنبش مشروطیت، بازخوانی آثار نظری این جنبش نیازی جدی است. بازخوانی آثاری که بی تردید در ایجاد زمینه‌های بروز رویدادی که به تعبیری شاید بی‌ماندترین حادثه تا زمان خود، در تاریخ ایران اسلامی بود، نقشی انکارناپذیر داشتند. یک کلمه نیز در زمره این آثار است. یک کلمه یگانه اثر مستشارالدوله نیست،^(۱) اما بی‌شک پرآوازه‌ترین آنهاست. کتابی که نگارشش پادافره‌ای سخت در پی داشت. چاپ نخست یک کلمه به صد و چهل سال پیش (۱۲۸۷ ق) بر می‌گردد و از آن تاریخ تاکنون تعداد بازچاپ‌های آن از تعداد انگشتان

۱- از دیگر رسائل وی می‌توان به الف) رساله راه آهن، تهران بی‌نا، بی‌تا ۱۹ ص. ب) علم طبقات الارض، بی‌جا، بی‌نا، ۱۲۹۹ ق، ۲۷۱ ص. پ) رمز جدید یوسفی تبریز بی‌نا، ۱۳۰۳ ق، ۲۹۰ ص. ت) رساله در وجوب اصلاح خط اسلام، تهران بی‌نا، ۱۳۰۳ ق، ۲۳ ص. اشاره کرد.

یک دست فزون تر نگشته است.^(۱)

یک کلمه نیز چون دیگر آثار نظری اندیشه مشروطیت از معاشرت با جوانان بازمانده و این شاید به علت گونه زبانی آن است. آنچه در پی می آید متن رساله یک کلمه است به همان صورتی که در سال ۱۳۲۵ قی نشر یافته اما نه با همان رسم الخط. از آنجا که نشر دوران قاجار شاید برای بسی از جوانان امروز - که مخاطبان این بازچاپ یک کلمه هستند - دشوار بنماید، واژه ها و بخش های عربی رساله یک کلمه در حواشی به فارسی برگردانده شده است. این بخش به کوشش دوست گرامی سرکار خانم الهه تیرا فراهم آمده است. برای آشنایی بیشتر با مستشارالدوله و جایگاه یک کلمه بر متن کتاب مقدمه ای به نام «مستشارالدوله و یک کلمه اش» افزوده گشته است. امید که دیگر آثار نظری جنبش مشروطیت نیز در دست خوانندگان جوان قرار بگیرد.

علیرضا دولتشاهی

۱- یک کلمه در سالهای ۱۲۸۷، ۱۳۰۵، ۱۳۲۵ قمری در تهران به شیوه سنگی و در قطع وزیری نشر یافته و در سال ۱۳۶۳ خورشیدی نیز به همراه دو رساله دیگر توسط نشر تاریخ انتشار یافت.